

છગનલાલ મોતીરામ શાહ

બાળ ધોરણ માટે Deputy Collector

Surat

“મુખગણિત શિક્ષક”

ભાગ ૩.

બીજી ગ્રાંથીના

ડિરેક્શન શિક્ષક

ગુજરાત

સર્વ હક સ્વાધીન

કિંમત ૦-૨-૦

પાણેજ બુક

બુન

સને ૧૯૨૬

સુરત શહેરને

બુગાઈ શિક્ષક

ગુજરાત આના.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ

‘મુખગણિત શિક્ષક’ વગેરેના કર્તા-શાહપોર-સુરત.

બીજા ધોરણની સુદિજ્ઞાનની પ્રતિષ્ઠાસ્થાના ગુજરાત આના.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૮૧૪ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ મુખ્યપ્રિન્ટિંગ ૩-૩

વિષય ૫૪૪૨ : ૮૪૪ : ૩૩૨૫

દેશી રાજ્યોમાં ટેકસ્ટ બુક્સ, ઇનામ અને લાયબ્રેરી માટે
મંજુર થએલો અને ડેજવણીખાતાના અધિકારી સાહેબો
તેમજ વિદ્વાન સફૂલ્લસ્થોના ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો.

—: બીજા ધોરણનો :—

“મુખગણિત શિક્ષક” ભા. ૩.

રચનાર:—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” “ભૂગોળ શિક્ષક” પ્રત્યેનાતરમાળા
વગેરેના કર્તા.

રચનારનું ઠેકાણું:—શાહપોર—મુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર—મુરત.

મુરત બરાનપુરી ભાગળ માછવાળી પોળમાં શ્રી “અનાવિલ
ખંડુ” પ્રી. ત્રેસમાં ગોવિંદજી ડાહ્યાભાઈ નાયકે છાપ્યો.
આવૃત્તિ ૧૫ મી.

કર્તાએ સર્વ હક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

સંવત ૧૯૮૨]

[મને ૧૯૨૬.

કિંમત રૂ. ૦-૨-૦ પોસ્ટેજ ભુદં.

ગુજરાત પ્રજાના પ્રેમાચાર્ય
અમદાવાદ

૧૨૮૧૪

ગુજરાતી કૌપીશર્ટ-સંપ્રદાયીના ધોરણના

‘અંકગણિતનાં મનોચત્તન’ વિષે મળેલા અભિપ્રાયો

ગુજરાત કોલેજના ગણિતના પ્રોફેસર સાહેબ રા. રા.
જેઠાલાલ ચીમનલાલ સ્વામીનારાયણ

“આપના તરફથી “અંકગણિતનાં મનોચત્તન” એ નામનું
પુસ્તક મળ્યું, તેમાં નાના બાળકો માટે સાદા, સરસ અને સુંદર
કાબજાઓનો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે, દરેક દિસાખ રમુજ
છે અને તે ગણવામાં બાળકોને રસ પડશે એમાં સંશય નથી.
આવું સાચું પુસ્તક બહાર પાડવા માટે તમને ધન્યવાદ થતો છે.”

અમદાવાદ, કડવા પોસ્ટ તા, ૨૩ મી જુન ૧૯૧૯

“સુરત જિલ્લાના બૃગેજ શિક્ષક” માટે

અભિપ્રાય.

“ત્રીમ ધોરણનાં છોકરોને બેઝએ તે ઉપર નજર રાખીને
આ નાના પુસ્તકમાં હકીકત સારી ભેગી કરી છે, અને તેમને અનુકૂળ
થાય એવી સરળ ભાષામાં વર્ણન કર્યું છે.”

વડોદરા તા. ૮-૭-૧૯૧૫. હરગોવિંદલાલ દ્વારકાલાલ કાંઠાલ

મહેરમાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ ટુ ધ ગવર્નર સાહેબ

બહાદુરે હુકમ નં. ૩૩૩૧ તા. ૧૫-૭-૧૫ થી

સુરત શહેર તથા ચૌર્યાસી તાલુકાનો બૃગેજ શિક્ષક
એન્જિનિયરી સર્વે સ્કૂલમાં લાયબ્રેરી માટે મંજૂર કર્યો છે.

“સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાના બૂગોળ શિક્ષક” ખાતે
—... અભિપ્રાયો ...—

રા. બા. કમળાશંકર પ્રાણશંકર ત્રિવેદી બી. એ

પ્રે. રા. ટ્રે. કોલેજના માળિ પ્રિન્સિપાલ સાહેબ,

પોતાના તા. ૨૨-૨-૧૫ ના પત્રમાં લખે છે કે:—

“તમેએ મોકલેલું સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાને
“બૂગોળ શિક્ષક” નામનું પુસ્તક જોઈ ગયો છું. સુરત શહેરની
બૂગોળ શિખવવામાં શિક્ષકોને તે ઉપયોગી થઈ પડશે.”

રા. રા. ચુનીલાલ ઘેઝાભાઈ શાહ.

સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલના હેડમાસ્ટર સાહેબ.

પોતાના પત્રમાં લખે છે કે:—તમારી બૂગોળની ચોપડી (સુરત શહેર
તથા ચોર્યાસી તાલુકાને ‘બૂગોળ શિક્ષક’) માં શહેરની જાણવાજોગ
વિગતો અને સ્થળોનો સારો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે, પરીક્ષા
વખતે તમારી ચોપડી વિદ્યાર્થીઓને ઘણી ઉપયોગી થઈ પડશે.”

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એન્ટ ટુ ધ ગવર્નર સાહેબ બહાદુરે

નં. B. A. P. ૬૫ તા. ૧૬-૧૨-૧૯૧૬ થી

મુંબઈ ઈલાકાની બૂગોળની

પ્રશ્નોત્તરમાળા. સાડાચાર આના

કાઠિઆવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કૂલોમાં
ઇનામ અને હાથબેરી બુક તરીકે મંજૂર કરી છે.

૪] ત્રીજા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” અઢી આના.

પૂર્ણાંક અને આણુપાણુના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર કરવાની સહેલી રીતો.

- (૧) કોઈપણ રકમમાં ૧૦, ૨૦, ૩૦, વગેરે પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો દશકમાં ૧, ૨, ૩, વગેરે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા જેમકે:— $૭૨+૪૦=૧૧૨$, $૭૨-૪૦=૩૨$.
- (૨) કોઈ રકમમાં પુરા દશકથી વધારે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલાં પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા અને પછી વધારાના ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા જેમકે:—
 $૫૨+૨૫=(૫૨+૨૦+૫)=૭૭$ $૫૨-૨૫=(૫૨-૨૦-૫)=૨૭$
- (૩) કોઈ રકમમાં તેજ રકમ ઉમેરવી હોય તો દુ કરવા જેમકે:—
 $૩૬+૩૬=૭૨$; $૩૬\times ૨=૭૨$.
- (૪) કોઈ રકમને ૧૦, ૧૦૦, ૧૦૦૦, એ ગુણવા હોય તો તે રકમ પર એક, બે, ત્રણ મીડાં ચઢાવવાં. જેમકે:— $૫\times ૧૦=૫૦$; $૫\times ૧૦૦=૫૦૦$; $૫\times ૧૦૦૦=૫૦૦૦$.
- (૫) કોઈ રકમને ૨૦, ૩૦, ૪૦, વગેરેએ ગુણવા હોય તો તે રકમને ૨, ૩, ૪ એ ગુણી મીડું ચઢાવવું. અને ૨૦૦, ૩૦૦, ૪૦૦ વગેરેએ ગુણવા હોય તો બે મીડાં ચઢાવવાં.
- (૬) આણુપાણુના અપૂર્ણાંકમાં આણુપાણુના અપૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલી રકમમાં બીજી રકમના પૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા પછી બીજી રકમની પાણુ ઉમેરવી. અથવા બાદ કરવી. જેમકે:—

પહેલા ધોરણનો “મુખ્યશિલ્પ શિક્ષક” ૧૧૧ આના. [૫

૧૩૧૧+૪૧૧; ૧૩૧૧+૪=૧૭૧૧, ૧૭૧૧+૦૧૧=૧૮૧૧

૧૩૧૧-૪૧૧: ૧૩૧૧-૪= ૯૧૧, ૯૧૧-૦૧૧=૯

(૭) કોઈ રકમને દસે ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર એક મીડું ચઢાવવું. પણ છંડે એક પાણુ હોય તો પાણુને બદલે ૨૧, બે પાણુને બદલે ૫, અને ત્રણ પાણુને બદલે ૧૧ ચઢાવવા. જેમકે:—૨૬૧, ૩૭૧, ૭૮૧૧ ને ૧૦ એ ગુણો. પહેલીમાં છંડે એક પાણુ; બીજીમાં બે પાણુ, અને ત્રીજીમાં ત્રણ પાણુ છે, માટે ૨૬૨૧, ૩૭૫, ૭૮૧૧.

(૮) કોઈ પ્રણાંક રકમને ૨૧, ૫, ૭૧ એ ગુણવા હોય તો ૦૧, ૦૧, ૦૧૧ એ ગુણવા એટલા દશક. કારણ કે ૨૧=૦૧ દશક; ૫=૦૧ દશક; ૭૧=૦૧૧ દશક છે. ૧૨ ને ૨૧, ૫, ૭૧ એ ગુણો. ૩૦, ૬૦, ૯૦,

(૯) કોઈ રકમને ૧૦૦ એ ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર બે મીડાં ચઢાવવાં, પણ છંડે એક પાણુ હોય તો પાણુને બદલે ૨૫; બે પાણુને બદલે ૫૦; અને ત્રણ પાણુને બદલે ૭૫ મૂકવા. ૧૨૧, ૩૨૧, ૪૩૧૧, ને ૧૦૦ એ ગુણો-

(૧૦) કોઈ રકમને ૨૫, ૫૦, ૭૫, ૧૨૫, ૧૫૦, ૨૫૦, ૩૫૦, એ ગુણવા હોય તો ૦૧, ૦૧, ૦૧૧, ૧૧, ૧૧૧, ૨૧૧, ૩૧૧. એ ગુણવા એટલા સેંકડા. કારણ કે ૨૫=૦૧ સો. ૫૦=૦૧૧ સો. ૭૫=૦૧૧૧ સો, ૧૨૫=૧૧ સો. ૧૫૦=૧૧૧ સો. ૨૫૦=૨૧૧ સો છે.

(૧૧) કોઈ રકમને ૦૧ એ ભાગવા હોય તો ૪ એ ગુણવા, અને ૦૧ ભાગવા હોય તો ૨ એ ગુણવા. જેમકે:—૩૭÷૦૧=૩૭×૪=૧૪૮. ૩૭÷૦૧=૩૭×૨=૭૪.

૬] ત્રીજા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” અહીં આના.

શેરની ધાત

શેરના અન્હેરા	૨	૨ અન્હેરે	૧ શેર
શેરના પાશેરા	૪	૪ પાશેરે	૧ શેર
શેરના નવટાંકા	૮	૮ નવટાંકે	૧ શેર
શેરના અધોળા	૧૬	૧૬ અધોળે	૧ શેર
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર
શેરના પૈસાભાર	૭૨	૭૨ પૈસાભાર	૧ શેર
ટીપ—૭૨ જુના પૈસાભાર=૧ શેર, અને ૯૬ નવા પૈસાભાર=૧ શેર			
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	૧૦ રૂપીઆભાર	૦૧ શેર
પેણ્ણેશેરના રૂપીઆભાર	૩૦	૫ રૂપીઆભાર	નવટાંકે
અન્હેરના રૂપીઆભાર	૨૦	૨૧ રૂપીઆભાર	અધોળા
પાશેરના રૂપીઆભાર	૧૦		
નવટાંકના રૂપીઆભાર	૫	શેરના પૈસાભાર	૭૨
અધોળના રૂપીઆભાર	૨૧	પેણ્ણેશેરના પૈસાભાર	૫૪
		અન્હેરના પૈસાભાર	૩૬
૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર	પાશેરના પૈસાભાર	૧૮
૩૦ રૂપીઆભાર	૦૧૧ શેર	નવટાંકના પૈસાભાર	૯
૨૦ રૂપીઆભાર	૦૧ શેર	અધોળના પૈસાભાર	૪૧

* વર્ગમાં ત્રાજવા કાટલાં હાજર રાખી છાત્રાઓ પાસે તોળાવીને તેમની પાસેજ ઉપજાવી કઢાવવી. રૂપીઆની ધાત જોડે શેરની ધાતનો સંબંધ જોડવો. ૭ મા પાનાની ટીપ જુઓ.

રૂપીઆ	એકના	અડધા	૨	શેર	એકના	અઝુદેર	૨
રૂપીઆ	એકની	પાવણી	૪	શેર	એકના	પાશેરા	૪
રૂપીઆ	એકની	બેઆની	૮	શેર	એકના	નવટાંકા	૮
રૂપીઆ	એકના	આના	૧૬	શેર	એકના	અધોળા	૧૬

શ્રી ૧૫ શિવભુજો “સુખગાથિત શિક્ષક” ચાર આના. [૭

૭૨	વૈસાભાર ૧ શેર	શેરના	નવટાંકા ૮
૫૪	વૈસાભાર ૯ ૫૫ શેર	પોણિશેરના	નવટાંકા ૬
૩૬	વૈસાભાર ૦ ૧૧ શેર	અચ્છિરના	નવટાંકા ૪
૧૮	વૈસાભાર ૦ શેર	પાશેરના	નવટાંકા ૨
૬	વૈસાભાર નવટાંક		
૪૧	વૈસાભાર અધિાળ		
		૨ નવટાંક	પાશેર
		૪ નવટાંક	અચ્છિર
		૬ નવટાંક	પોણિશેર
		૮ નવટાંક	એક શેર
શેરના	અધિાળ ૧૬		
પોણિશેરના	અધિાળ ૧૨		
અચ્છિરના	અધિાળ ૮		
પાશેરના	અધિાળ ૪		
નવટાંકના	અધિાળ ૨		
		શેરના	પાશેરા ૪
		પોણિશેરના	પાશેરા ૩
		અચ્છિરના	પાશેરા ૨
૨ અધિાળ	નવટાંક		
૪ અધિાળ	પાશેર		
૮ અધિાળ	અચ્છિર		
૧૨ અધિાળ	પોણિશેર		
૧૬ અધિાળ	એક શેર		
		૨ પાશેર	અચ્છિર
		૩ પાશેર	પોણિશેર
		૪ પાશેર	એક શેર

૮] પાંચમા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” ચાર આના.

મણુની ધાત.

મણુના અધમણીઆ	૨	૩૦ શેર	૦૧૧ મણુ
મણુના હસશેરા	૪	૨૦ શેર	૦૧ મણુ
મણુની પાંચશેરી	૮	૧૦ શેર	૦૧ મણુ
મણુની અઢીશેરી	૧૬		
મણુની સવાશેરી	૩૨	૧ મણુની અઢીશેરી	૧૬
મણુના શેર	૪૦	૦૧૧ મણુની અઢીશેરી	૧૨
		૦૧ મણુની અઢીશેરી	૮
૨ અધમણીઆ	૧ મણુ	૦૧ મણુની અઢીશેરી	૪
૪ હસશેરા	૧ મણુ	૫ શેરની અઢીશેરી	૨
૮ પાંચશેરી	૧ મણુ		
૧૬ અઢીશેરી	૧ મણુ	૨ અઢીશેરીએ	૫ શેર
૩૨ સવાશેરી	૧ મણુ	૪ અઢીશેરીએ	૦૧ મણુ
૪૦ શેર	૧ મણુ	૮ અઢીશેરીએ	૦૧૧ મણુ
		૧૨ અઢીશેરીએ	૦૧૧ મણુ
૧ મણુના	૪૦ શેર	૧૬ અઢીશેરીએ	૧ મણુ
૦૧૧ મણુના	૩૦ શેર		
૦૧ મણુના	૨૦ શેર	૧ મણુની પાંચશેરી	૮
૦૧ મણુના	૧૦ શેર	૦૧૧ મણુની પાંચશેરી	૬
		૦૧ મણુની પાંચશેરી	૪
૪૦ શેર	૧ મણુ	૦૧ મણુની પાંચશેરી	૨

સુરત શહેરનો ભૂગોળ શિક્ષક ત્રણ આના. [૬

૨ પાંચશેરીએ	૦૧ મણ	૦૧ મણના	દસશેરા ૨
૪ પાંચશેરીએ	૦૧ મણ	૦૧ મણનો	દસશેરા ૧
૬ પાંચશેરીએ	૦૧૧ મણ		
૮ પાંચશેરીએ	૧ મણ	૧ દસશેરા	૦૧ મણ
		૨ દસશેરા	૦૧ મણ
		૩ દસશેરા	૦૧૧ મણ
૧ મણના	દસશેરા ૪	૪ દસશેરા	૧ મણ
૦૧૧ મણના	દસશેરા ૩		

આનાની ધાત	૬૪ - રૂ. ૪)	૮૦૦ - રૂ. ૫૦)
૪ આનાનો રૂ. ૦૧	૬૮ - રૂ. ૪૧	૯૦૦ - રૂ. ૫૬૧
૮ - રૂ. ૦૧	૭૨ - રૂ. ૪૧	૧૦૦૦ - રૂ. ૬૨૧
૧૨ - રૂ. ૦૧૧	૭૬ - રૂ. ૪૧૧	
૧૬ - રૂ. ૧)	૮૦ - રૂ. ૫)	૧૬ આનાનો રૂ. ૧)
૨૦ - રૂ. ૧૧	૮૪ - રૂ. ૫૧	૩૨ - રૂ. ૨)
૨૪ - રૂ. ૧૧	૮૮ - રૂ. ૫૧	૪૮ - રૂ. ૩)
૨૮ - રૂ. ૧૧૧	૯૨ - રૂ. ૫૧૧	૬૪ - રૂ. ૪)
૩૨ - રૂ. ૨)	૯૬ - રૂ. ૬)	૮૦ - રૂ. ૫)
૩૬ - રૂ. ૨૧	૧૦૦ - રૂ. ૬૧	૯૬ - રૂ. ૬)
૪૦ - રૂ. ૨૧	૨૦૦ - રૂ. ૧૨૧	૧૧૨ - રૂ. ૭)
૪૪ - રૂ. ૨૧૧	૩૦૦ - રૂ. ૧૮૧	૧૨૮ - રૂ. ૮)
૪૮ - રૂ. ૩)	૪૦૦ - રૂ. ૨૫)	૧૪૪ - રૂ. ૮)
૫૨ - રૂ. ૩૧	૫૦૦ - રૂ. ૩૧૧	૧૬૦ - રૂ. ૧૦)
૫૬ - રૂ. ૩૧	૬૦૦ - રૂ. ૩૭૧	સૂચના-ધાત સવળી
૬૦ - રૂ. ૩૧	૭૦૦ - રૂ. ૪૩૧	અવળી મોઢે કાચવી

૧×૦૦૦૦=૦૦૦૦	૧૧×૦૦૦૦=૮૧	૨૧×૦૦૦૦=૧૫૦૦	૩૧×૦૦૦૦=૨૪૦૦
૨ ૦૦૦ ૧૦૦	૧૨ ૦૦૦ ૬૦	૨૨ ૦૦૦ ૧૬૦૦	૩૨ ૦૦૦ ૨૪૦૦
૩ ૦૦૦ ૨૦૦	૧૩ ૦૦૦ ૬૦૦	૨૩ ૦૦૦ ૧૭૦૦	૩૩ ૦૦૦ ૨૪૦૦૦
૪ ૦૦૦ ૩૦૦	૧૪ ૦૦૦ ૧૦૦૦	૨૪ ૦૦૦ ૧૮૦૦	૩૪ ૦૦૦ ૨૫૦૦૦
૫ ૦૦૦ ૩૦૦૦	૧૫ ૦૦૦ ૧૧૦૦	૨૫ ૦૦૦ ૧૮૦૦૦	૩૫ ૦૦૦ ૨૬૦૦૦
૬ ૦૦૦ ૪૦૦	૧૬ ૦૦૦ ૧૨૦૦	૨૬ ૦૦૦ ૧૯૦૦૦	૩૬ ૦૦૦ ૨૭૦૦૦
૭ ૦૦૦ ૫૦૦	૧૭ ૦૦૦ ૧૨૦૦૦	૨૭ ૦૦૦ ૨૦૦૦૦	૩૭ ૦૦૦ ૨૭૦૦૦૦
૮ ૦૦૦ ૬૦૦	૧૮ ૦૦૦ ૧૩૦૦૦	૨૮ ૦૦૦ ૨૧૦૦૦	૩૮ ૦૦૦ ૨૮૦૦૦
૯ ૦૦૦ ૬૦૦૦	૧૯ ૦૦૦ ૧૪૦૦૦	૨૯ ૦૦૦ ૨૧૦૦૦૦	૩૯ ૦૦૦ ૨૯૦૦૦
૧૦ ૦૦૦ ૭૦૦	૨૦ ૦૦૦ ૧૫૦૦	૩૦ ૦૦૦ ૨૨૦૦૦	૪૦ ૦૦૦ ૩૦૦૦
૪૧×૦૦૦૦=૩૦૦૦૦	૫૧×૦૦૦૦=૩૮૦૦૦	૬૧×૦૦૦૦=૪૫૦૦૦	૭૧×૦૦૦૦=૫૩૦૦૦
૪૨ ૦૦૦ ૩૧૦૦	૫૨ ૦૦૦ ૩૮૦૦	૬૨ ૦૦૦ ૪૬૦૦	૭૨ ૦૦૦ ૫૪૦૦
૪૩ ૦૦૦ ૩૨૦૦	૫૩ ૦૦૦ ૩૮૦૦૦	૬૩ ૦૦૦ ૪૭૦૦	૭૩ ૦૦૦ ૫૪૦૦૦
૪૪ ૦૦૦ ૩૩૦૦	૫૪ ૦૦૦ ૪૦૦૦	૬૪ ૦૦૦ ૪૮૦૦	૭૪ ૦૦૦ ૫૫૦૦૦
૪૫ ૦૦૦ ૩૩૦૦૦	૫૫ ૦૦૦ ૪૧૦૦	૬૫ ૦૦૦ ૪૮૦૦૦	૭૫ ૦૦૦ ૫૬૦૦૦
૪૬ ૦૦૦ ૩૪૦૦	૫૬ ૦૦૦ ૪૨૦૦	૬૬ ૦૦૦ ૪૯૦૦૦	૭૬ ૦૦૦ ૫૭૦૦૦
૪૭ ૦૦૦ ૩૫૦૦	૫૭ ૦૦૦ ૪૩૦૦૦	૬૭ ૦૦૦ ૫૦૦૦૦	૭૭ ૦૦૦ ૫૭૦૦૦૦
૪૮ ૦૦૦ ૩૬૦૦	૫૮ ૦૦૦ ૪૩૦૦૦	૬૮ ૦૦૦ ૫૧૦૦૦	૭૮ ૦૦૦ ૫૮૦૦૦
૪૯ ૦૦૦ ૩૬૦૦૦	૫૯ ૦૦૦ ૪૪૦૦૦	૬૯ ૦૦૦ ૫૧૦૦૦૦	૭૯ ૦૦૦ ૫૯૦૦૦
૫૦ ૦૦૦ ૩૭૦૦	૬૦ ૦૦૦ ૪૫૦૦	૭૦ ૦૦૦ ૫૨૦૦૦	૮૦ ૦૦૦ ૬૦૦૦
૮૧×૦૦૦૦=૬૦૦૦૦	૯૧×૦૦૦૦=૬૮૦૦૦	<p>ત્રીજી ગ્રાપડીનો “ડિક્ટેશનશિક્ષક” ત્રણ ગ્રામી.</p>	
૮૨ ૦૦૦ ૬૧૦૦	૯૨ ૦૦૦ ૬૮૦૦		
૮૩ ૦૦૦ ૬૨૦૦	૯૩ ૦૦૦ ૬૮૦૦૦		
૮૪ ૦૦૦ ૬૩૦૦	૯૪ ૦૦૦ ૭૦૦૦		
૮૫ ૦૦૦ ૬૩૦૦૦	૯૫ ૦૦૦ ૭૦૦૦		
૮૬ ૦૦૦ ૬૪૦૦	૯૬ ૦૦૦ ૭૨૦૦		
૮૭ ૦૦૦ ૬૫૦૦	૯૭ ૦૦૦ ૭૨૦૦૦		
૮૮ ૦૦૦ ૬૬૦૦	૯૮ ૦૦૦ ૭૩૦૦		
૮૯ ૦૦૦ ૬૬૦૦૦	૯૯ ૦૦૦ ૭૪૦૦		
૯૦ ૦૦૦ ૬૭૦૦	૧૦૦ ૦૦૦ ૭૫૦૦		
		<p>બીજી ગ્રાપડીનો “ડિક્ટેશનશિક્ષક” ત્રણ ગ્રામી.</p>	

ઢોઢા સઢથે પોણાની બેકીની પલઢાખીનો સંબંધ. [૧૧

૧×૧=૧૥	૨×૦૥૥=૧૥	૧૧×૧૥=૧૬૥	૨૨×૦૥૥=૧૬૥
૨ ૧૥ ૩	૪ ૦૥૥ ૩	૧૨ ૧૥ ૧૮	૨૪ ૦૥૥ ૧૮
૩ ૧૥ ૪૥	૬ ૦૥૥ ૪૥	૧૩ ૧૥ ૧૯૥	૨૬ ૦૥૥ ૧૯૥
૪ ૧૥ ૬	૮ ૦૥૥ ૬	૧૪ ૧૥ ૨૧	૨૮ ૦૥૥ ૨૧
૫ ૧૥ ૭૥	૧૦ ૦૥૥ ૭૥	૧૫ ૧૥ ૨૨૥	૩૦ ૦૥૥ ૨૨૥
૬ ૧૥ ૮	૧૨ ૦૥૥ ૮	૧૬ ૧૥ ૨૪	૩૨ ૦૥૥ ૨૪
૭ ૧૥ ૧૦૥	૧૪ ૦૥૥ ૧૦૥	૧૭ ૧૥ ૨૫૥	૩૪ ૦૥૥ ૨૫૥
૮ ૧૥ ૧૨	૧૬ ૦૥૥ ૧૨	૧૮ ૧૥ ૨૭	૩૬ ૦૥૥ ૨૭
૯ ૧૥ ૧૩૥	૧૮ ૦૥૥ ૧૩૥	૧૯ ૧૥ ૨૮૥	૩૮ ૦૥૥ ૨૮૥
૧૦ ૧૥ ૧૫	૨૦ ૦૥૥ ૧૫	૨૦ ૧૥ ૩૦	૪૦ ૦૥૥ ૩૦
૨૧×૧૥=૩૧૥	૪૨×૦૥૥=૩૧૥	૩૧×૧૥=૪૬૥	૬૨×૦૥૥=૪૬૥
૨૨ ૧૥ ૩૩	૪૪ ૦૥૥ ૩૩	૩૨ ૧૥ ૪૮	૬૪ ૦૥૥ ૪૮
૨૩ ૧૥ ૩૪૥	૪૬ ૦૥૥ ૩૪૥	૩૩ ૧૥ ૪૯૥	૬૬ ૦૥૥ ૪૯૥
૨૪ ૧૥ ૩૬	૪૮ ૦૥૥ ૩૬	૩૪ ૧૥ ૫૧	૬૮ ૦૥૥ ૫૧
૨૫ ૧૥ ૩૭૥	૫૦ ૦૥૥ ૩૭૥	૩૫ ૧૥ ૫૨૥	૭૦ ૦૥૥ ૫૨૥
૨૬ ૧૥ ૩૮	૫૨ ૦૥૥ ૩૮	૩૬ ૧૥ ૫૪	૭૨ ૦૥૥ ૫૪
૨૭ ૧૥ ૪૦૥	૫૪ ૦૥૥ ૪૦૥	૩૭ ૧૥ ૫૫૥	૭૪ ૦૥૥ ૫૫૥
૨૮ ૧૥ ૪૨	૫૬ ૦૥૥ ૪૨	૩૮ ૧૥ ૫૭	૭૬ ૦૥૥ ૫૭
૨૯ ૧૥ ૪૩૥	૫૮ ૦૥૥ ૪૩૥	૩૯ ૧૥ ૫૮૥	૭૮ ૦૥૥ ૫૮૥
૩૦ ૧૥ ૪૫	૬૦ ૦૥૥ ૪૫	૪૦ ૧૥ ૬૦	૮૦ ૦૥૥ ૬૦
૪૧×૧૥=૬૧૥	૮૨×૦૥૥=૬૧૥	<p>પહેલો ચોપડીનો “ડિક્ટેશનશિક્ષક” અઢી આના. ચોથી ચોપડીનો “ડિક્ટેશનશિક્ષક” ચાર આના. </p>	
૪૨ ૧૥ ૬૩	૮૪ ૦૥૥ ૬૩		
૪૩ ૧૥ ૬૪૥	૮૬ ૦૥૥ ૬૪૥		
૪૪ ૧૥ ૬૬	૮૮ ૦૥૥ ૬૬		
૪૫ ૧૥ ૬૭૥	૯૦ ૦૥૥ ૬૭૥		
૪૬ ૧૥ ૬૮	૯૨ ૦૥૥ ૬૮		
૪૭ ૧૥ ૭૦૥	૯૪ ૦૥૥ ૭૦૥		
૪૮ ૧૥ ૭૨	૯૬ ૦૥૥ ૭૨		
૪૯ ૧૥ ૭૩૥	૯૮ ૦૥૥ ૭૩૥		
૫૦ ૧૥ ૭૫	૧૦૦ ૦૥૥ ૭૫		

૧×૧=૧	૧૧×૧=૧૩૩૩	૨૧×૧=૨૬૧	૩૧×૧=૩૮૩૩
૨ ૧ ૨	૧૨ ૧ ૧૫	૨૨ ૧ ૨૭૩	૩૨ ૧ ૪૦
૩ ૧ ૩	૧૩ ૧ ૧૬૧	૨૩ ૧ ૨૮૩૩	૩૩ ૧ ૪૧૧
૪ ૧ ૪	૧૪ ૧ ૧૭૩	૨૪ ૧ ૩૦	૩૪ ૧ ૪૨૩
૫ ૧ ૫	૧૫ ૧ ૧૮૩૩	૨૫ ૧ ૩૧૧	૩૫ ૧ ૪૩૩૩
૬ ૧ ૬	૧૬ ૧ ૨૦	૨૬ ૧ ૩૨૩	૩૬ ૧ ૪૪૫
૭ ૧ ૭	૧૭ ૧ ૨૧૧	૨૭ ૧ ૩૩૩૩	૩૭ ૧ ૪૬૧
૮ ૧ ૮	૧૮ ૧ ૨૨૩	૨૮ ૧ ૩૪૫	૩૮ ૧ ૪૭૩
૯ ૧ ૯	૧૯ ૧ ૨૩૩૩	૨૯ ૧ ૩૬૧	૩૯ ૧ ૪૮૩૩
૧૦ ૧ ૧૨૩	૨૦ ૧ ૨૪	૩૦ ૧ ૩૭૩	૪૦ ૧ ૪૦
૪૧×૧=૫૧૧	૫૧×૧=૬૩૩૩	૬૧×૧=૭૬૧	૭૧×૧=૮૮૩૩
૪૨ ૧ ૫૨૩	૫૨ ૧ ૬૪	૬૨ ૧ ૭૭૩	૭૨ ૧ ૯૦
૪૩ ૧ ૫૩૩૩	૫૩ ૧ ૬૬૧	૬૩ ૧ ૭૮૩૩	૭૩ ૧ ૯૧૧
૪૪ ૧ ૫૪	૫૪ ૧ ૬૭૩	૬૪ ૧ ૮૦	૭૪ ૧ ૯૨૩
૪૫ ૧ ૫૬૧	૫૫ ૧ ૬૮૩૩	૬૫ ૧ ૮૧૧	૭૫ ૧ ૯૩૩૩
૪૬ ૧ ૫૭૩	૫૬ ૧ ૭૦	૬૬ ૧ ૮૨૩	૭૬ ૧ ૯૪૫
૪૭ ૧ ૫૮૩૩	૫૭ ૧ ૭૧૧	૬૭ ૧ ૮૩૩૩	૭૭ ૧ ૯૬૧
૪૮ ૧ ૬૦	૫૮ ૧ ૭૨૩	૬૮ ૧ ૮૪૫	૭૮ ૧ ૯૭૩
૪૯ ૧ ૬૧૧	૫૯ ૧ ૭૩૩૩	૬૯ ૧ ૮૬૧	૭૯ ૧ ૯૮૩૩
૫૦ ૧ ૬૨૩	૬૦ ૧ ૭૪	૭૦ ૧ ૮૭૩	૮૦ ૧ ૧૦૦
૯૧×૧=૧૦૧૧	૯૧×૧=૧૧૩૩૩	<p>—:બીજી ધોરણ માટે:—</p> <p>અંકગણિતનાં</p> <p>મનોચત્ન. પાંચ આના</p> <p>સુરત શહેરનો—</p> <p>“ભગોળ શિક્ષક”</p> <p>૧ નજી આના.</p>	
૯૨ ૧ ૧૦૨૩	૯૨ ૧ ૧૧૪		
૯૩ ૧ ૧૦૩૩૩	૯૩ ૧ ૧૧૬૧		
૯૪ ૧ ૧૦૪	૯૪ ૧ ૧૧૭૩		
૯૫ ૧ ૧૦૬૧	૯૫ ૧ ૧૧૮૩૩		
૯૬ ૧ ૧૦૭૩	૯૬ ૧ ૧૨૦		
૯૭ ૧ ૧૦૮૩૩	૯૭ ૧ ૧૨૧૧		
૯૮ ૧ ૧૧૦	૯૮ ૧ ૧૨૨૩		
૯૯ ૧ ૧૧૧૧	૯૯ ૧ ૧૨૩૩૩		
૧૦૦ ૧ ૧૧૨૩	૧૦૦ ૧ ૧૨૪		

અઢીઆની સાથે સવાયાની બેક્રીની પલાખીનો સંબંધ. [૧૩

૧×૨૧=૨૧	૨×૧૧=૨૧	૧૧×૨૧=૨૭૧	૨૨×૧૧=૨૭૧
૨ ૨૧ ૫	૪ ૧૧ ૫	૧૨ ૨૧ ૩૦	૨૪ ૧૧ ૩૦
૩ ૨૧ ૭૧	૬ ૧૧ ૭૧	૧૩ ૨૧ ૩૨૧	૨૬ ૧૧ ૩૨૧
૪ ૨૧ ૧૦	૮ ૧૧ ૧૦	૧૪ ૨૧ ૩૫	૨૮ ૧૧ ૩૫
૫ ૨૧ ૧૨૧	૧૦ ૧૧ ૧૨૧	૧૫ ૨૧ ૩૭૧	૩૦ ૧૧ ૩૭૧
૬ ૨૧ ૧૫	૧૨ ૧૧ ૧૫	૧૬ ૨૧ ૪૦	૩૨ ૧૧ ૪૦
૭ ૨૧ ૧૭૧	૧૪ ૧૧ ૧૭૧	૧૭ ૨૧ ૪૨૧	૩૪ ૧૧ ૪૨૧
૮ ૨૧ ૨૦	૧૬ ૧૧ ૨૦	૧૮ ૨૧ ૪૫	૩૬ ૧૧ ૪૫
૯ ૨૧ ૨૨૧	૧૮ ૧૧ ૨૨૧	૧૯ ૨૧ ૪૭૧	૩૮ ૧૧ ૪૭૧
૧૦ ૨૧ ૨૫	૨૦ ૧૧ ૨૫	૨૦ ૨૧ ૫૦	૪૦ ૧૧ ૫૦
૧૧×૨૧=૫૨૧	૪૨×૨૧=૫૨૧	૩૧×૨૧=૭૭૧	૬૨×૨૧=૭૭૧
૨૨ ૨૧ ૫૫	૪૪ ૧૧ ૫૫	૩૨ ૨૧ ૮૦	૬૪ ૧૧ ૮૦
૨૩ ૨૧ ૫૭૧	૪૬ ૧૧ ૫૭૧	૩૩ ૨૧ ૮૨૧	૬૬ ૧૧ ૮૨૧
૨૪ ૨૧ ૬૦	૪૮ ૧૧ ૬૦	૩૪ ૨૧ ૮૫	૬૮ ૧૧ ૮૫
૨૫ ૨૧ ૬૨૧	૫૦ ૧૧ ૬૨૧	૩૫ ૨૧ ૮૭૧	૭૦ ૧૧ ૮૭૧
૨૬ ૨૧ ૬૫	૫૨ ૧૧ ૬૫	૩૬ ૨૧ ૯૦	૭૨ ૧૧ ૯૦
૨૭ ૨૧ ૬૭૧	૫૪ ૧૧ ૬૭૧	૩૭ ૨૧ ૯૨૧	૭૪ ૧૧ ૯૨૧
૨૮ ૨૧ ૭૦	૫૬ ૧૧ ૭૦	૩૮ ૨૧ ૯૫	૭૬ ૧૧ ૯૫
૨૯ ૨૧ ૭૨૧	૫૮ ૧૧ ૭૨૧	૩૯ ૨૧ ૯૭૧	૭૮ ૧૧ ૯૭૧
૩૦ ૨૧ ૭૫	૬૦ ૧૧ ૭૫	૪૦ ૨૧ ૧૦૦	૮૦ ૧૧ ૧૦૦
૪૧×૨૧=૧૦૨૧	૮૨×૨૧=૧૦૨૧	<p>ગુજરાતની સામાન્ય બુઝોળની પ્રકોત્તરમાળા પ્રજ્ઞા આના.</p>	
૪૨ ૨૧ ૧૦૫	૮૪ ૧૧ ૧૦૫		
૪૩ ૨૧ ૧૦૭૧	૮૬ ૧૧ ૧૦૭૧	<p>સુસ્ત શહેર તથા ઔર્ધ્વાસી તાલુકાનો “બુઝોળ શિક્ષક” પ્રજ્ઞા આના.</p>	
૪૪ ૨૧ ૧૧૦	૮૮ ૧૧ ૧૧૦		
૪૫ ૨૧ ૧૧૨૧	૯૦ ૧૧ ૧૧૨૧		
૪૬ ૨૧ ૧૧૫	૯૨ ૧૧ ૧૧૫		
૪૭ ૨૧ ૧૧૭૧	૯૪ ૧૧ ૧૧૭૧		
૪૮ ૨૧ ૧૨૦	૯૬ ૧૧ ૧૨૦		
૪૯ ૨૧ ૧૨૨૧	૯૮ ૧૧ ૧૨૨૧		
૫૦ ૨૧ ૧૨૫	૧૦૦ ૧૧ ૧૨૫		

૧૪] બાળપોથીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” બે આના.

એક પોણું પોણું.	૧×૦૧૧=૦૧૧	સો પોણું પોણું.	૧૦૦×૦૧૧=૭૫
	૨ ૦૧૧ ૧૧		૨૦૦ ૦૧૧ ૧૫૦
	૩ ૦૧૧ ૨૧		૩૦૦ ૦૧૧ ૨૨૫
	૪ ૦૧૧ ૩		૪૦૦ ૦૧૧ ૩૦૦
	૫ ૦૧૧ ૩૧૧		૫૦૦ ૦૧૧ ૩૭૫
	૬ ૦૧૧ ૪૧૧		૬૦૦ ૦૧૧ ૪૫૦
	૭ ૦૧૧ ૫		૭૦૦ ૦૧૧ ૫૨૫
	૮ ૦૧૧ ૬		૮૦૦ ૦૧૧ ૬૦૦
	૯ ૦૧૧ ૬૧૧		૯૦૦ ૦૧૧ ૬૭૫
	૧૦ ૦૧૧ ૭૧૧		૧૦૦૦ ૦૧૧ ૭૫૦
એકે, સવા સવા.	૧×૧=૧	સો સવા સવા.	૧૦૦×૧ ૧૨૫
	૨ ૧ ૨૧		૨૦૦ ૧ ૨૫૦
	૩ ૧ ૩૧૧		૩૦૦ ૧ ૩૭૫
	૪ ૧ ૫		૪૦૦ ૧ ૫૦૦
	૫ ૧ ૬		૫૦૦ ૧ ૬૨૫
	૬ ૧ ૭૧		૬૦૦ ૧ ૭૫૦
	૭ ૧ ૮૧૧		૭૦૦ ૧ ૮૭૫
	૮ ૧ ૧૦		૮૦૦ ૧ ૧૦૦૦
	૯ ૧ ૧૧૧		૯૦૦ ૧ ૧૧૨૫
	૧૦ ૧ ૧૨૧		૧૦૦૦ ૧ ૧૨૫૦

અરૂં લખતાં ને સારૂં વાંચતાં બાલતાં
શીખવનાર કોણ ? ડિક્ટેશન શિક્ષક.

મનાયત ૧.

સુચના-એક પ્રશ્નમાં એકવી વધારે પ્રશ્ન હોય તો એક પૂછો.

અગિઆરાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક પુરસીના ચાર રૂપીઆ ખેસે તો ૧૯ પુરસીનું શું ખેસશે ?
- (૨) એક કોથળીમાં ૧૭ રૂપીઆ છે, તો એવી ૬ કોથળીમાં મળીને કેટલા રૂપીઆ હશે ?

પહેલી ચોપડીના “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” અઢી આના. [૧૫

- (૩) દરેક છોકરાને ૮, ૮ પતાસાં આપીએ તો ૧૪ છોકરાને આપવાને કેટલાં પતાસાં જોઈએ ?
- (૪) ૧૫, ૧૬, ૧૮, ૧૭, ૧૩, અને ૧૪ પાંચ વખત લખએ તો કેટલા થાય ? પાંચે ગુણીએ તો શું આવે ?
- (૫) ૨૦ ત્રણ વાર લખએ તો કેટલા થાય ? ૧૬×૧ થી ૧૬×૧૦ સુધીના જવાબ જોડો.
- (૬) ૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીમાં નવની પસાખીના જવાબ જોડો.
- (૭) ૧૬×૫ , ૧૩×૭ , ૧૭×૮ , ૧૫×૬ , ૧૮×૭ , ૧૬×૬ કેટલા ?
- (૮) ૧૩ પાંચવાર, ૧૭ સાતવાર, ૧૬ છવાર, ૧૫ સાતવાર, ૧૩ નવવાર, અને ૧૮ છવાર તે કેટલા ?
- (૯) ૧૬, ૧૫, ૧૭, ૧૩, ૧૧, ૧૨, ૧૬, ૧૮, ૨૦, અને ૧૪, આઠ વખત લખએ તો કેટલા થાય ?
- (૧૦) ૧૬×૬ , ૧૫×૭ , ૧૮×૬ , ૧૩×૬ , ૧૪×૮ ૧૨×૬ , ૧૬×૫ , અને ૧૮×૮ તે કેટલા ?
- (૧૧) ૭ બેઆનીની દોઢપાઈ કેટલી અને પૈસા કેટલા ?
- (૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪ એમ દસ રૂપીઆ સુધીના આના કહો.
- (૧૩) ૪ જમરૂપનો એક આનો બેસે તો ૧ રૂપીઆમાં કેટલાં જમરૂપ આવે ?
- (૧૪) કેટલી બેઆની હોય તો ૧૭ રૂપીઆ થાય ?
- (૧૫) $૭૬+૧૬$, $૭૨+૧૮$, $૧૦૫+૧૫$, $૧૧૭+૧૩$, $૮૪+૧૨$, કેટલા ?
- (૧૬) $૭૭+૧૧$, $૬૬+૧૬$, $૬૦+૧૨$, $૮૪+૧૪$, $૬૬+૧૨$, કેટલા ?
- (૧૭) $૧૧+૮૮$, $૧૨+૬૬$, $૧૩+૬૫$, $૧૪+૬૮$, $૧૫+૭૫$, કેટલા ?
- (૧૮) $૧૭+૧૩૬$, $૧૮+૧૪૪$, $૧૬+૧૫૨$, $૨૦+૧૪૦$, કેટલા ?

૧૬] ખીજ ચોપડીનો “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” ત્રણ આના.

- (૧૯) ૯૫-૧૯, ૯૦-૧૮, ૧૨૦-૧૫, ૧૪૦-૧૪, ૯૬-૧૨, કેટલા ?
(૨૦) ૮૮-૧૧, ૧૧૨-૧૬, ૧૦૮-૧૨, ૯૮-૧૪, ૧૦૦-૨૦ કેટલા ?
(૨૧) ૧૮૦ માંથી કંઈ ન વધે ત્યાં સુધી અદાર અદાર લેતા જાઓ
અને ખાફી શું વધે તે કહેતા જાઓ.
(૨૨) ૯૫માં ૧૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ? ૧૩૩ માંથી ૧૧૪ જાય
તો કેટલા રહે ? ૧૩૩ માંથી ૧૯ જાય તો કેટલા રહે ?
(૨૩) ઓગણીઆ, પંદરા, તેરા, સત્તરા, અને ખારા સવળા તથા
અવળા બોલો.
(૨૪) ૧૮ છોકરાની ૭ હાર થવામાં ૧૮ છોકરા ખૂટે છે, ત્યારે કેટલા
છોકરા હશે ?
(૨૫) આનાની ચાર લેખે ૧૮ આનાની કેરીઓ લીધી અને ખીજ
આનાની ૬ લેખે બે આનાની લીધી તો બંધી મળી કેટલી થઈ ?
(૨૬) પાવલાના ૧૬ લીંબુ મળે તો રૂપીઆના કેટલા ?
(૨૭) ખારોતરસો, પાંચોતરસો, પંચોતરસો, આઠોતરસો, સતરોતરસો,
ખીલ્તરસો અને દાઓતરસો એટલે કેટલા ?
(૨૮) ૧૦૨, ૧૦૫, ૧૭૫, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૨૮, ૧૩૫, ૧૦૪, ૧૧૭,
૧૧૨, ૧૮૦, એ આંકમાં કેમ બોલાય ?
(૨૯) ૯૧ રૂપીઆમાંથી તેર તેર રૂપીઆવાળી કેટલી સાડી આવે ?
(૩૦) ૯૫ બોરમાંથી દરેકને પાંચ પાંચ બોર આપું તો કેટલા છોકરાને
અપાય ? ઓગણીસ ઓગણીસ આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ?
(૩૧) કેટલા ચોક પર ? કેટલા પંચાં સાઠ ? કેટલા ચોક સાઠ ?
(૩૨) ૧૪૪ માં ૮, ૯, ૧૬ અને ૧૮ કેટલીવાર છે ?
(૩૩) ૯૬ માં ૬ કેટલીવાર, ૧૨ કેટલીવાર, અને ૧૬ કેટલીવાર ?

ત્રીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના. [૧૭

- (૩૪) કેટલા એક ૬૪, ૬૮, ૫૬, ૭૬, ૮૦, ૭૨ અને ૬૦ થાય ?
- (૩૫) કેટલા આના હોય તો ૯ રૂપીઆ આવે ?
- (૩૬) ૧૫૨ બોર વહેંચતા દરેકને ૮ બોર આપ્યાં ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?
- (૩૭) ક્યા ક્યા પલાખાંતો જવાબ ૭૨ આવે ? દોઢસો એટલે કેટલા દશક ?
- (૩૮) ૭ આનાની પાઈ વટાવી ૧૨ છોકરાને વહેંચી આપી તો દરેકને કેટલી મળી હશે ?
- (૩૯) ૧૫ છોકરાની ૮ હાર કરવાને બદલે ૧૨ છોકરાની કેટલી હાર કરવી ?
- (૪૦) ૮ પૈસાના ૧૫૨ બોર તો ૭ પૈસાના કેટલા ?
- (૪૧) જે જે પલાખાંતો જવાબમાં ૧૪૪ આવતા હોય તે કહો.

મનોમત્ત ૨. એકવીસાના આંકનો ઉપયોગ

- (૧) ૨૯x૫, ૨૩x૮, ૨૮x૬, ૨૩x૯, ૨૫x૭, ૨૬x૭ કેટલા ?
- (૨) ૨૩ પાંચવાર, ૨૭ સાતવાર, ૨૫ નવવાર, અને ૨૪ ૭ વાર, ૨૯ નવ વાર, ૨૪ નવ વાર તે કેટલા ?
- (૩) ૨૫, ૨૯, ૨૮, ૨૩, ૨૬, ૨૪ ને ત્રણે ગુણીએ તો શું આવે ?
- (૪) એક ઓવરકોટની સીવાય મણુ ૭ રૂપીઆ થાય તો ૧૮૧ રૂપીઆમાં કેટલા ઓવરકોટ સીવાય અને બાકી શું વધે ?
- (૫) એક ટેબલના ૨૬ રૂપીઆ જેસે છે તો ૮ ટેબલનું શું બેસશે ?
- (૬) ૨૨ વારનો એક એવા ૭ તાકા છે, તો બધું મળીને કેટલા વાર કપડું હશે ?
- (૭) એક ગાડામાં ૩૦ મણુ એવા ૭ ગાડામાં ધઉં ભરેલા છે તો બધું મળીને કેટલા મણુ ધઉં હશે ?

૧૮] ચોથી ચોપડીનો “ડિકટેશન શિક્ષક” ચાર આના.

- (૮) મહીનાનો ખરચ ૨૫ રૂપીઆ થાય તો ૭ મહીનાનો કેટલો?
- (૯) દર મહીને ૨૭ રૂપીઆ ખરચું. તોપણ મારી પાસે ૯ મહીના ચાલે એટલા રૂપીઆ છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે?
- (૧૦) ઓગણત્રીસા, પચીસા, અઠાવીસા અને સત્તાવીસા સવળા તથા અવળા બોલો.
- (૧૧) ૨૧x૧ થી ૩૦x૧૦ સુધીમાં ૩, ૫, ૭ અને ૪ ની પદાબ્ધિ લખો.
- (૧૨) ૨૧x૧ થી ૩૦x૧૦ સુધીમાં નવની પદાબ્ધિ બોલો.
- (૧૩) ૨૮ આનાના સવાકા, ઢબુ, અને અધેલા કેટલા?
- (૧૪) ૨૨૪, ૨૫૨, ૨૩૨, ૨૦૭, ૨૧૬, ૧૭૫, ૧૩૫ ૨૩૪, ૨૦૮ ૨૦૭, ૨૧૭, એ આંકમાં કેવી રીતે બોલાય છે?
- (૧૫) છવીસાસો, બેસાતોતેર, બેઆવના, બેતીલોતેર, બેચોવીસા લખો.
- (૧૬) ૧૪૫+૨૯, ૨૪૩+૨૭, ૨૦૭+૨૩, ૧૭૫+૨૫, ૧૪૭+૨૧ કેટલા?
- (૧૭) ૩૦+૨૪૦, ૨૭+૮૧, ૨૫+૧૭૫, ૨૬+૧૫૬, ૨૯+૨૦૩ કેટલા?
- (૧૮) ૨૦૦-૨૫, ૨૦૭-૨૩, ૧૭૫-૨૫, ૨૧૬-૨૪, કેટલા?
- (૧૯) ૧૪૭-૧૨૬, ૧૮૬-૧૬૨, ૧૨૫-૧૦૦, ૧૪૦-૧૧૨, કેટલા?
- (૨૦) ૩૦૦માં ૧૨ ફેરી ઓછી છે ત્યારે કેટલી ફેરીઓ હશે?
- (૨૧) ૨૬૧માંથી કંઈ ન વધે ત્યાં સુધી ઓગણત્રીસ ઓગણત્રીસ બાદ કરતા જાઓ અને બાકી શું વધે કહેતા જાઓ.
- (૨૨) ૧૩૫ ગજ માદરપાટમાંથી ૫ ગજનાં કેટલાં ધોતીઆં ચાય?
- (૨૩) કેટલી વખત ૨૬ ફેરી લઈ તો ૨૩૪ ફેરી ચાય?
- (૨૪) એક નિશાળમાં ૨૦૭ છોકરા છે, દરેક વર્ગમાં ૨૩ છોકરા છે, તો વર્ગ કેટલા હશે?

પાંચમી ચોપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના. [૧૯

- (૨૫) એક નિશાળમાં ૨૫૨ છોકરા છે, અને ૯ વર્ગ છે, ત્યારે દરેક વર્ગમાં છોકરા કેટલા હશે ?
- (૨૬) કેટલી વખત છ લઘુએ તો ૧૬૮, ૧૬૨, ૧૫૬, ૧૩૨, ૧૪૪, ૧૩૮ અને ૧૨૬ થાય ?
- (૨૭) કયા કયા પલાખાના જવાબમાં ૧૪૪ અને ૯૬ આવે ?
- (૨૮) મેં એક માણસને દસ દસ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટો આપી અને ૯ રૂપીઆ રોકડા આપ્યા ત્યારે પોણી ત્રણસોથી કેટલા વધારે અથવા ઓછા આપ્યા ?
- (૨૯) ચાર આનાની એક ચોપડી મળે તો ૭ રૂપીઆની કેટલી આવે ?

મનોરથન ૩ અડધાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક કાગળના બે સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ? અડધામાં અડધો હિમેરી ૪૦ સુધી લખો.
- (૨) છ અડધા કાગળ છે તેના આખા કાગળ કેટલા થશે ?
- (૩) ૨૪ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ?
- (૪) હું દરરોજ ૦૧ લાડુ ખાઉં, તો ૩૨ દિવસ ચાલે એટલા લાડુ છે ત્યારે કેટલા લાડુ હશે ?
- (૫) એક ટોપીનો અડધો રૂપીઓ બેસે છે, તો ૬૯ ટોપી લેવાને કેટલા રૂપીઆ બેઠાં ?
- (૬) ૧૭x૦૧, ૨૩x૦૧, ૭૦x૦૧, ૫૯x૦૧, ૬૭x૦૧, ૭૯x૦૧ કેટલા ?
- (૭) અડધાની બેકીની પલાખી બોલી જાઓ.
- (૮) અડધાની એકીની પલાખી લખો.
- (૯) ૫૦૦ અડધા રૂપીઆ છે, તેના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?

૨૦] મુસ્ત જિલ્લાનો બૂગોળ શિક્ષક ત્રણ આના.

- (૧૦) જા રૂપીએ મણુ સોપારી મળે તો ૩૭ મણુનું શું બેસે ?
- (૧૧) ૩૭માં ૧૨૧ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
- (૧૨) ૨૧ રૂપીઆનું ઘી, ૧૧ રૂપીઆનું શાક, અને ૧૨૧ રૂપીઆનું અનાજ લીધું તો બધું મળીને કેટલો ખર્ચ થયો ?
- (૧૩) ૩૦૧+૦૧+૪૧+૩૪૧ મળીને કેટલા થાય ?
- (૧૪) કેટલીવાર અડધો લાઠીએ તો ૩૨૧ થાય ? કેટલા અર્ધું ૩૨૧ ?
- (૧૫) ૩૭ આખાના અડધા કેટલા ? ૨૯ અડધાના આખા કેટલા ?
- (૧૬) ૪૫ રૂપીઆ છે, દરેક લિપ્પારીને ૦૧ રૂપીઆ આપું તો કેટલાને આપાય ?
- (૧૭) એક ખમીસની શીવડામણ્ડી ૦૧ રૂપીઆ બેસે છે, તો ૨૪ રૂપીઆમાં કેટલા ખમીસ શીવડાવશે ?
- (૧૮) દરરોજ અડધો શેર અનાજ ખાઈ તો ૩૯ શેર અનાજ કેટલા દિવસ ચાલે ?
- (૧૯) ૪૯ સોપારી છે, તેના અડધા અડધા કેટલા કકડા થશે ?
- (૨૦) ૪૬ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?
- (૨૧) ૩૬ મજા લુગડામાંથી અડધા અડધા મળના કેટલા રૂમાલ થશે ?
- (૨૨) કેટલા અડધા હોય તો તેના આખા પુરેપુરા થાય ?
- (જ. ર. ડ. ફ. ઇલાદિ)
- (૨૩) દરરોજના ૦૧ રૂપીઆ લેખે ૧૮ માણસને ૯ દિવસના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?
- (૨૪) ૦૧ આનાની એક પેન્સિલ તો રૂપીઆની કેટલી આવશે ?
- (૨૫) ૧૭ પેનના ૮૧ પૈસા તો ૬૮ પેનનું શું આપવું ?

મનોચત્ર ૪. દોઢાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક ને અડધો મળી કેટલા થાય ?
- (૨) અડધો ને એક મળી કેટલા થાય ?
- (૩) કેટલા અડધા કાગળ હોય તો દોઢ કાગળ થાય ?
- (૪) અડધો કાગળ કેટલીવાર લઈએ તો દોઢ થાય ?
- (૫) દોઢ કાગળમાંથી અડધો કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
- (૬) દોઢમાં પોણો કેટલીવાર ? દોઢમાં અડધો કેટલીવાર ?
- (૭) ૦૧૧ કેટલીવાર લઈએ તો દોઢ થાય ?
- (૮) દોઢ રૂપીઓ હતો તેમાં દોઢ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
- (૯) ત્રણ લાડુમાંથી દોઢ લાડુ ખાધો તો કેટલા થાય ?
- (૧૦) મારી પાસે ૦૧ રૂપીઓ છે, તેમાં થું ઉમેરું તો દોઢ થાય ?
- (૧૧) દોઢાની બેક્રીની પલાખી બોલો. દોઢાની એક્રીની પલાખી લખો.
- (૧૨) ૫૭x૧૧, ૬૮x૧૧, ૬૭x૧૧, ૭૦x૧૧ કેટલા ?
- (૧૩) સાડાતેરમાં દોઢ દોઢ ઉમેરી ૧૦૧૧ સુધી લખો.
- (૧૪) એક તામડામાં દોઢ મણુ દૂધ માય તો ૨૭ તામડામાં કેટલું માશે ?
- (૧૫) રૂપીઆની ૧૧ શેર બરફી મળે, તો ૩૭ રૂપીઆની કેટલી ?
- (૧૬) એક બંડીમાં દોઢ ગજ કપડું વપરાય, તો ૫૮ બંડી માટે કેટલા ગજ કપડું જોઈશે ?
- (૧૭) એક આનાના દોઢ શેર કાચેલાં મળે તો ૩ રૂપીઆનાં કેટલાં ?
- (૧૮) એક બળદને ૧૧ શેર અડદ જોઈએ, તો ૬૭ બળદને માટે કેટલા અડદ જોઈશે ?
- (૧૯) એક લોટા ૧૧ શેરનો માય, તો ૫૭ લોટાનું વજન કેટલું ?

૨૨] મુંબઈ ઇલાકાની ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા જાણના.

- (૨૦) એક સાધુને ૧૧ શેર લોટ આપીએ તો ૭૯ સાધુને આપવાને કેટલો લોટ જોઈએ ?
- (૨૧) એક શેર બદામનો ૧૧ રૂપીઆ બેસે તો ૦૧ મણુ ૯ શેર બદામનું શું બેસશે ?
- (૨૨) મણુ ઘીના ૪૭ રૂપીઆ બેસે તો ૧૧ મણુ ઘીનું શું બેસે ?
- (૨૩) એક તપેલામાંથી દોઢશેરીઆ લોટો ૬૪ વખત ભરી આપ્યો ત્યારે કેટલું દૂધ આપ્યું ?
- (૨૪) ૬૯+૧૧, ૪૬+૧૧, ૧૦૩+૧૧, ૯૯+૧૧, કેટલા ?
- (૨૫) ૧૧+૮૨, ૧૧+૪૫, ૧૧+૬૭, ૧૧+૭૨, કેટલા ?
- (૨૬) ૧૦૧-૧૧, ૬૯-૧૧, ૧૦૨-૧૧, ૧૧૨-૧૧, કેટલા ?
- (૨૭) ૨૮૧ મણુ દૂધમાંથી ૨૭ મણુ વપરાયું ત્યારે બાકી કેટલું રહ્યું ?
- (૨૮) ૨૪ આખા અને ૨૪ અડધા મળી કેટલા થાય ?
- (૨૯) કેટલીવાર દોઢ લાઈએ તો ૫૭ થાય ?
- (૩૦) ૫૫૧માં દોઢ કેટલીવાર છે ? કેટલા દોઢ ૫૫૧ ?
- (૩૧) ૭૫ રૂપીઆમાંથી ૧૧ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવશે ?
- (૩૨) ૪૭ છોકરા વચ્ચે ૭૦૧ રૂપીઆ વહેંચ્યું તો દરેકને શું મળશે ?
- (૩૩) રોજ દોઢ શેર ખાંડ વપરાય તો ૩૭૧ શેર ખાંડ કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- (૩૪) ૧૧ ગજ ખાદીનો રૂ. ૧ બેસે તો ૪૦૧ ગજ ખાદીનું શું બેસે ?
- (૩૫) ૭૯૧ રૂપીઆમાં ૫૩ બદન લીધાં તો એક બદનની કિંમત કેટલી પડી ?
- (૩૬) કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા દોઢું ૧૦૦૧ ? કેટલા દોઢે ૧૫૦૦ ?
- (૩૭) ૪૩૧ ગજના તાકામાંથી ૧૧ ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?
- (૩૮) રોજ ૧૧ રૂપીઆ વાપરું તો ૯૦ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?

(૩૯) દરેકને દોઢ કાગળ આપીએ તો ૩૯ કાગળ કેટલાને આપાય ?

(૪૦) જેટલા અડધા તેટલાજ રૂપીઆ કેટલીવાર લઈ તો ૯૬ રૂપીઆ થાય ?

(૪૧) દોઢ રૂપીઆની શેર હોંગ મળે તો ૩૯ શેરનું શું બેસે ?

(૪૨) ૪૮ માં દોઢ કેટલીવાર ઉમેરું તો ૭૨ થાય ?

(૪૩) ૫૭ પંચીઆના ૮૫૫૫ રૂપીઆ બેસા તો એ લેખે ૭ પંચીઆનું શું આપવું પડે ?

(૪૪) એક માણસ દરરોજ ૧૫ રૂપીઆ કમાય છે, તો ૧૪ માણસો. ૯ દિવસમાં શું કમાશે ?

(૪૫) ૧૫ આને શેર વેગણ મળે છે, તો ૧૫ રૂપીઆમાં કેટલા આવે ?

(૪૬) ૩ શેર દૂધીના ૪૫ આના તો ૧૫૫ શેર દૂધીનું શું આપવું ?

મનોચત્ત ૫. અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ.

(૧) બે ને અડધા કેટલા ? દોઢ ને એક કેટલા ?

(૨) દોઢમાં શું ઉમેરીએ તો ૨૫ થાય ?

(૩) અઢીઆની બેઝીની ને ચોકની પલાખી લખો.

(૪) ૪૭૫+૨૫. ૬૭૫+૨૫, ૧૫+૨૫, ૧૦૨૫+૨૫, ૧૮૦+૨૫ કેટલા ?

(૫) ૨૫+૮૫, ૨૫+૪૭૫, ૨૫+૨૦૫, ૨૫+૧૦૦ કેટલા ?

(૬) ૧૦૨-૨૫, ૧૦૫-૨૫, ૧૦૦-૨૫, ૨૧૦-૨૫, કેટલા ?

(૭) ૧૯૦-૧૮૭૫, ૧૬૭૫-૧૬૫ ૧૦૦-૮૭૫ કેટલા ?

(૮) અઢીમાં અઢી અઢી ઉમેરી ૧૦૦ સુધી બોલો.

૨૪] હિંદુસ્તાનની સાંભૂજોળની પ્રશ્નોત્તરભાષા આર આના.

- (૧૦) એક પડામાં ૨૥ શેર માય તો ૨૪ પડામાં કેટલી માય ?
- (૧૧) ૨૥ શેર છરાનો ૧ રૂપીઆ બેસે તો ૧૫ રૂપીઆનું કેટલું આવે ?
- (૧૨) એક મણુના ૩. ૨૥ તો ૩૬ મણુના કેટલા રૂપીઆ ?
- (૧૩) ૩. ૨૥એ શેર એલચી મળે તો ૩૫ શેરનું શું બેસે ?
- (૧૪) મણુ કેરીના ૨૥ રૂપીઆ તો ૪૯ મણુનું શું ?
- (૧૫) એક માણુસને ૨૥ રૂપીઆ આપીએ તો ૫૫ માણુસને આપવા કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?
- (૧૬) એક તાવડીનું વજન ૨૥ માણુ થાય છે, ત્યારે એવી ૮૭ તાવડીનું વજન કેટલું થશે ?
- (૧૭) મણુ દૂધમાં ૨૥ શેર ચોખ્ખા નાખીએ તો ૬૩ મણુ દૂધને માટે કેટલા ચોખ્ખા જોઈએ ?
- (૧૮) ૧ રૂપીઆનું ૨૥ મણુ તો ૬૭૫ મણુનું શું આપવું ?
- (૧૯) ૨૥ શેરનો ૧ રૂપીઆ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆમાં કેટલું આવે ?
- (૨૦) એક દિવસનો ખરચ ૨૥ રૂપીઆ થાય, તો ૭૭ દિવસમાં કેટલો ખરચ થશે ?
- (૨૧) ૫૪ છત્રી લેવી છે, એક છત્રીના ૨૥ બેસે છે, તો છત્રી-વાળાને કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?
- (૨૨) ૨૧ રૂપીએ તોલો સોનું મળે તો ૨૥ તોલાનું શું આપવું ?
- (૨૩) એક રૂપીઆના ૨૥ શેર મરી મળે, તો ૨૫શેરનું શું બેસશે ?
- (૨૪) કેટલા અડધા હોય તો ૨૥ થાય ? અઢીઆમાં અડધો કેટલીવાર ?
- (૨૫) કેટલા પા ૨૥ ? અઢીમાં પા કેટલીવાર છે ?
- (૨૬) ૧ રૂપીઆનું ૨૥ શેર તો મણુનું શું ?

શુજરાતની સાં ભૂગોળની પ્રતિનિધિતા ત્રણ આના. [૨૫

- (૨૭) ૮૪ માણસોની ઉજ્જવિમાં ૨૧૦ રૂપિયા ખર્ચ થયો તો દરેકને ભાગે શું આવશે ? ૫ માણસના મળીને કેટલા રૂપિયા થશે ?
- (૨૮) ૬૯ છોકરા વચ્ચે ૧૭૨૧૧ રૂપિયા વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે ?
- (૨૯) કેટલા અઢીએ ૪૫ ? કેટલીવાર અઢી લાઈએ તો ૧૦૦ થાય ?
- (૩૦) ૧૦૦માં ૪૦ કેટલીવાર ? ૧૦૦માં અઢી કેટલીવાર ?
- (૩૧) રૂ. ૯૭૫ છે, રોજ ૨૧ રૂ. ખર્ચું તો કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- (૩૨) ૨૧ આને શેર દૂધ મળે તો ૨૧ રૂપિયામાં કેટલું આવશે ?
- (૩૩) પગા રૂપિયામાં ૨૧ તોલા સોનું આવ્યું ત્યારે તોલાનો ભાવ શો ?
- (૩૪) ૨૭ માણસ છે, અને ૬૭૫ રૂપિયા છે, તો દરેક માણસને શું મળશે ?
- (૩૫) શેર હીંગના ૨૧ રૂપિયા પડે તો ૪૫ રૂપિયામાં કેટલી આવે ?
- (૩૬) રૂ. ૧૦૦માંથી અઢી અઢી રૂપિયા વાળી કેટલી ચોપડી આવશે ?
- (૩૭) એક આનાની ૨૧ ગેર પાપડી મળે તો ૧ રૂપિયાની કેટલી આવશે ?
- (૩૮) ૨૧ રૂપિયાવાળી ટોપી ૧૨૧ રૂપિયામાંથી કેટલી આવશે ?
- (૩૯) ૨૧ શેર જલેખીનો ૧ રૂપિયા પડે તો ૭૭ રૂપિયામાં કેટલી જલેખી આવશે ?
- (૪૦) દરરોજ બે આનાનું દૂધ વપરાય છે, મેં દૂધવાળાને રૂ. ૧૦ આપ્યા ત્યારે કેટલા દિવસ દૂધ લીધું હશે ?

મનોયત્ન ૬. પાયાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક લાકુના ચાર સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?
- (૨) ચાર ના એકઠા કરીએ તો આખા કેટલા થાય ?
- (૩) ના એ અડધાનો કેટલામો ભાગ ? આખાનો કેટલામો ભાગ ?

- (૪) ૧માં બા, બા ઉમેરી ૧૬૩૩ સુધી બોલો.
- (૫) ૧૭૫૦, ૨૩૫૦, ૨૬૫૦, ૨૮૫૫, ૩૦૫૦, કેટલા
- (૬) ૪૯, ૫૯, ૬૯, ૭૯, ૮૯, ૯૯, ૫૦, ૬૦, ૭૦, ૮૦, ૯૦,
૧૦૦માં બા બોલો તે કેટલા કહેવાય ?
- (૭) ૨૫માંથી બા, બા ગાદ કરી ૬૩૩ સુધી બોલો.
- (૮) ૬૬૩૩, ૮૫, ૭૮૩૩, ૫૭૩૩, ૭૬૩૩, ૪૬૩૩, શબ્દમાં લખો.
- (૯) પાયાની ચચારની પલાખી બોલો,
- (૧૦) પાયાની ચચારની અને અર્ધાની બખબની પલાખી લખો.
- (૧૧) ૪૯x૦; ૫૭x૦; ૪૩x૦; ૭૦x૦; ૬૭x૦ કેટલા ?
- (૧૨) ૬૯, ૭૩, ૭૭, ૪૭, ૩૭, ૫૫, ૭૬, ૫૭, ૮૯, ૮૩, ૬૭,
૯૩, ૪૯, ૪૩, ૪૬, ૬૧, ૬૩, ૩૧, ૫૧, ૭, અડધા
રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીના કેટલા રૂપીઆ ?
- (૧૩) ૪૦૦ ગજ, ૮૦ ગજ, ૬૦ ગજ, ૬૦૦ ગજ, અને ૬૦ ગજ-
માંથી અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થાય? બા ગજના કેટલા થાય?
- (૧૪) ૫૯, ૬૩, ૬૦, ૮૫, ૬૩, ૭૦૦ અડધા રૂપીઆના આખા
રૂપીઆ કેટલા આવે ? પાવલીઓ કેટલી આવે ?
- (૧૫) ૯ રૂપીઆના પાવલા કેટલા ? ૩૬ પાવલાના રૂપીઆ કેટલા ?
- (૧૬) મારી પાસે ૧૭ અડધા છે, તેની પાવલી કેટલી આવશે ?
- (૧૭) કેટલીવાર બા રૂપીઓ લખ્યે તો ૧૯ રૂપીઆ થાય ?
- (૧૮) કેટલા બા હોય તો ૧૭. ૫૩, ૨૩૩૩, ૧૪ અને ૩૩ થાય ?
- ૧૯) ૧૭, ૫૩, ૨૩૩૩, ૧૪ અને ૩૩ને પાથે ભાગીએ તો શું આવે ?
- (૨૦) કેટલી વખત બા મણુ લખ્યે તો ૧૯, ૨૨, ૧૭, ૧૩ અને
૨૦, ૭, ૧૭૩, ૧૬૩૩ મણુ થાય ?

બાળપોથીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” બે આના [૨૭]

- (૨૧) ૩૯, ૨૨, ૧૭, ૧૫૫, ૪૭૫, ૭૭૫ મજા લુગડામાંથી અડધા ગજના કેટલા કકડા થાય ? ના ગજના કેટલા થાય ?
- (૨૨) કેટલીવાર ના કાગળ લઈં તો ૧૬, ૧૮, ૧૦, ૨૩, ૨૧, આખા કાગળ થાય ?
- (૨૩) ૧૮ વખત ના રૂપીઓ લઈં તો કેટલા રૂપીઆ થાય ? સાડા ચાર રૂપીઆની પાવલી કેટલી ? કેટલી પાવલીઓ હોય તો ૧૪ રૂપીઆ થાય ? ૧૪ રૂપીઆની પાવલી કેટલી ?
- (૨૪) રોજ ના કાગળ વાપરીએ તો ૨૫ દિવસમાં કેટલા કાગળ વપરાય ? ૨૩ કાગળ હોય તો કેટલા દિવસ ચાલે ?
- (૨૬) એક પૈસાના ના શેર જીંડા મળે તો ૧૫ રૂપીઆના કેટલા આવશે ?
- (૨૭) ૮ આનાની ૩૨ પેન તો ૧૫ રૂપીઆની કેટલી ?

મનોચત્ત ૭. નાણાંની ધાતનો ઉપયોગ.

- (૧) એક રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ? આની કેટલી ? હજુ કેટલા ? પૈસા કેટલા ? પાઈ કેટલી ?
- (૨) રૂપીઓ કોની કોની બરાબર છે ? શું શું આપવાથી રૂપીઓ મળે ?
- (૩) ૧૬ હજુ; ૫૨ પૈસા; ૩૨ બેઆની; ૧૧૨ આના; ૬૪ પાવલી; ૭૨ પાઈ; અને ૬૪ અડધાની કિંમત કહો.
- (૪) તાંમાના સિક્કા ગણાવો. રૂપાના કયા કયા સિક્કા છે ?
- (૫) એક રૂપીઆમાં બે પૈસા ઓછા છે, ત્યારે કેટલા આના હશે ?
- (૬) પાવલીમાંથી શું ખરચું તો ૬ પૈસા રહે ?
- (૭) ૪ આનામાં કેટલા આના ઉમેરું તો રૂપીઓ થાય ?

૨૮] પહેલી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” અઢી આના.

- (૮) ૧ અડધા, ૧ પાવલી, ૧ બેઆની છે તેમાં કેટલા પૈસા નાખું તો એક રૂપીઆ થાય ?
- (૯) એક આનાની ૧૨ પાઇ તો ૪ આનાની કેટલી ? પાવલાની કેટલી ? અડધાની કેટલી ? નીકલના સિક્કા ગણાવો.
- (૧૦) ૬, ૬, ૭, અને ૩ આનાની પાઇ કેટલી ? પૈસા કેટલા ?
- (૧૧) એક રૂપીઆના ૧૬ આના તો ૩ રૂપીઆના કેટલા આના ?
- (૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, અને ૯ રૂપીઆના આના કેટલા ?
- (૧૩) ૮ આનાની પાઇ કેટલી ? અડધા રૂપીઆની આની કેટલી ?
- (૧૪) ૧૨ રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?
- (૧૫) ૧૮ આનાના પૈસા કેટલા ? ઢગુ કેટલા ? દોઢ પાઇ કેટલી ?
- (૧૬) પાંચ આના ને ત્રણ પૈસા; બે આના ને બે પૈસા; આડ આની ને એક પૈસાની પાઇ કેટલી ?
- (૧૭) બે પૈસાની એક પેનસીલ મળે છે, ૧૧ રૂપીઆની કેટલી આવે ?
- (૧૮) પાંચ રૂપીઆની બેઆનીમાં એક બેઆની ઝોછી છે, ત્યારે બેઆનીઓ કેટલી હશે ?
- (૧૯) અડધા રૂપીઆમાંથી બે પૈસાના પાન, ૧ આનાની સોપારી ઢગુની પાપડી, ને બે આનાના મમરા લીધા, હવે મારી પાસે શું રહ્યું ?
- (૨૦) દુકાનદારને એક રૂપીઆ આપ્યો. તેણે મને ૧ અડધો, ૧ આની, ને ૩ પાઇ પાછી આપી ત્યારે મેં કેટલાનો સોદો લીધો હશે ?
- (૨૧) ૧૧૨, ૧૨૮, ૯૬, ૧૪૪, ૪૮, ૩૨, અને ૬૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા ? અને અડધા કેટલા ?

બીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના. [૨૯

- (૨૨) ૬૪, ૭૨, ૫૬, ૩૨, ૪૮, ૫૨, ૭૬ અને ૮૦ પાવલીના
રૂપીઆ કેટલા ? અડધા કેટલા ?
- (૨૩) ૨૪, ૩૬, ૭૨, ૧૦૮, ૪૮, ૬૬ અને ૬૦ પાઈના આના
કેટલા ? અને પૈસા કેટલા ?
- (૨૪) ૧૪૪ આનાના કેટલા રૂપીઆ આવે ? અડધા કેટલા આવે ?
- (૨૫) ૭૪, ૬૭, ૨૬, ૩૫ અને ૬૩ પૈસાના આના કેટલા ?
- (૨૬) રોજ પાવલી ખરચું તો ૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?
- (૨૭) ૧૨ શેરના ત્રણ આના એસે તો શેરનું શું આપવું ?
- (૨૮) ૧૫, ૧૭, ૮, ૧૨, ૧૪, ૧૯ અને પંદર અડધાની પાવલી
કેટલી ? એઆની કેટલી ? રૂપીઆ કેટલા ?
- (૨૯) પાંચ એઆનીના પૈસા કેટલા ? અઘેલા કેટલા ?
- (૩૦) ૧૨ અડધા, ૪ પાવલી, અને ૬૪ એઆની આપું તો કેટલા
રૂપીઆ મળે ?
- (૩૧) રોજ બે આના ખરચું તો ૧૬ દિવસ ચાલે એટલા રૂપીઆ
છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?
- (૩૨) એક આનાના ૧૭ બોરીઆં મળે તો અડધા રૂપીઆના કેટલા
મળશે ? અને જો ૧૫૩ બોરીઆં લેવાં હોય તો શું આપવું ?
- (૩૩) ત્રણ પાનની ૧ પાઈ એસે તો દોઢ આનાના કેટલાં પાન આવશે ?
ને જો ૭૨ પાન લેવાં હોય તો શું આપવું ?
- (૩૪) બે આનાના પાંચ જમરૂંપ મળે તો ૧ રૂપીઆના કેટલાં આવશે ?
અને જો ૨૦ જમરૂંપ લેવાં હોય તો શું આપવું ?
- (૩૫) ૧૩૦ રૂપીઆ હોય તો પાંચ રૂપીઆવાળી નોટ કેટલી આવે ?
૧૦ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ મળે ?

૩૦] ત્રીજી ચોપડીનો “ડિકટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

- (૩૬) બે આનાના ઘોર વધારે મળે કે ૧૫ પેસાના ?
 (૩૭) એક આનાની ૧૨ પેન મળે તો પાંચ પાછની કેટલી આવે ?
 અને જો ૭ પેન લેવી હોય તો શું આપવું ?
 (૩૮) રૂપીઆના ૧૬ શેર વેગણ મળે તો ત્રણ આનામાં કેટલાં ?
 (૩૯) એક રૂપીઆની ૪ શેર ફેરી મળે તો ૧ શેરનું શું ખર્ચે ?

મનોયતન ૮ પરચુરણ હિસાબ.

- (૧) ૧૬ ફેરીમાંથી ૧૨ બગડી ગઈ તો સારી કેટલી રહી ?
 (૨) ૧૫૭ રૂપીઆમાં ૯ રૂપીઆ ઉમેરીએ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ?
 (૩) એક આનાવાળી ૧૧૨ ટિકિટ લીધી ને દશ રૂપીઆની નોટ આપી તો મને પાશું શું મળશે ?
 (૪) ૨૪ માં કેટલા ઉમેરું તો ૭૨ થાય ?
 (૫) ૧૩૯ રૂપીઆમાંથી ૫ રૂપીઆવાળી નોટો લેતા ૯ રૂપીઆ વધ્યા ત્યારે કેટલી નોટો લીધી હશે ?
 (૬) ૧૨૪ રૂપીઆમાંથી ૫ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટો આવે અને કેટલા રૂપીઆ વધે ?
 (૭) બે આનાની ૨૯ ટીકડી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી મળે ?
 (૮) એક બકરી દરરોજ દોઢ શેર દૂધ આપે તો તેની ૬૭ બકરી કેટલું દૂધ આપશે ?
 (૯) એક ટોપીનો ૦૮ રૂપીઆ તો ૭૯ ટોપીઓના કેટલા રૂપીઆ ?
 (૧૦) દરેક છોકરાને ૦૮ શેર દૂધ આપતાં ૮૯ છોકરાને પાવાને માટે કેટલું દૂધ જોઈશે ?

- (૧૧) એક છોકરો અડધો લાડુ ખાય તો ૯૭ છોકરા કેટલા લાડુ ખાશે ? ૧૫ લાડુ કેટલા છોકરાને પહોંચશે ?
- (૧૨) ૨૬ શેરના નવટાંક કેટલા ? પાશેર કેટલા ? અચ્છેર કેટલા ?
- (૧૩) એક ગાય ૯ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૨૫ ગાયો કેટલું દૂધ આપશે ? અટી હજાર એટલે કેટલા સો ?
- (૧૪) ૨૭ અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?
- (૧૫) પાંચ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટના કેટલા રૂપીઆ આવે ?
- (૧૬) એક ઘડિઆળના ૨૧૧ રૂપીઆ બેસે તો એ લેખે પોણાસો ઘડિઆળનું શું બેસે ?
- (૧૭) એક છત્રીનો દોઢ રૂપીઆ બેસે તો ૫૭ છત્રીનું શું આવતું ?
- (૧૮) એક ઘડિઆળના ૮ રૂપીઆ બેસે તો ૨૮ ઘડિઆળનું શું બેસે ?
- (૧૯) ૪૪ રૂપીઆનું એક મણુ લી મળે તો ૨૧૧ મણુનું શું ?
- (૨૦) એક આનામાં ૧૧૧ મણુ ભાર લઈ જવાય તો ૧૭ આનામાં કેટલો ભાર લઈ જવાય ?
- (૨૧) પૈસાવાળો ૯૬ ટિકિટ આપી, તેને બદલે ૧૧૧ આનાવાળી કેટલી ટિકિટ લેવી ? આનાવાળી કેટલી લેવી ?
- (૨૨) દસ રૂપીઆવાળી ૨૭ નોટ ને ૫ રૂપીઆ રોકડા છે. ત્યારે બધું મળી કેટલા સો રૂપીઆ હશે ?
- (૨૩) એક રૂપીઆની ૨૧૧ શેર સોપારી મળે છે, અને ૨૧૧ રૂપીઆની શેર એલચી મળે છે, ત્યારે ૧૪ શેર એલચી આપીએ તો કેટલી સોપારી મળે ?
- (૨૪) આગગાડી એક કલાકમાં ૨૭ માઈલ ચાલે, તો ૨૪૩ માઈલ જવાને કેટલા કલાક લાગે ?

- (૨૫) દરેક છોકરાને ૦, ૦ રૂપીઆ આપતાં ૫ રૂપીઆની નોટમાંથી કેટલા છોકરાને અપાશે ?
- (૨૬) સાડીસો, પોણીસો, પોણોસો, અઢીસો આંકડામાં લખો.
- (૨૭) ૬૬૧૧ અને ૭૫ શબ્દમાં લખો.
- (૨૮) ૧૪૫ આનામાંથી કેટલા રૂપીઆ આવે અને બાકી કેટલા આના રહે તે કહો. ૨૫૦ એટલે કેટલા હજાર ?
- (૨૯) એક ચોપડીના ૨૧ રૂપીઆ બેસે તો ૧૦૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ચોપડી આવશે ? ૦૧૧ હજાર એટલે કેટલા સો ?
- (૩૦) કેટલા દોઢે ૪૨ ? કેટલા પોણે ૪૨ ? કેટલા અડધે ૪૨ ?
- (૩૧) ૧૬૨ કેરીમાં ૨૪ કેરી ઉમેરી તો કેટલી કેરી થઈ ?
- (૩૨) ૨૦૭ છોકરામાંથી ૨૩ છોકરા ઉઠી ગયા તો કેટલા રહ્યા ?
- (૩૩) ૨૬૧ પેનો ૬ છોકરાને સરખે બાગે આપતાં દરેકને કેટલી આવે ? સાડી સાતસો એટલે કેટલા હજાર ?
- (૩૪) એક તાળાની કિંમત ૧૧ રૂપીઆ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆમાંથી કેટલાં તાળાં આવે ?
- (૩૫) ૨૮ રૂપીઆની ૧૧૨ સ્લેટ લીધી તો તે એ હિસાબે એક રૂપીઆની કેટલી સ્લેટ પડી ? અને એક સ્લેટનું શું પડ્યું ?
- (૩૬) એક શાલના ૨૭ રૂપીઆ પડે તો એ લેખે ૧૬૨ રૂપીઆમાંથી કેટલી શાલ આવશે ?
- (૩૭) ૭૫ રૂપીઆ, ૫૦ છોકરાઓને વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે ?
- (૩૮) ૪૨ ગજ દોરડામાંથી ૧૧ ગજના કેટલા કટકા થાય ?
- (૩૯) એક ટોપીના ૨૧ રૂપીઆ લેખે ૧૨૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ટોપીઓ આવશે ?

- (૪૦) ૨૥ મણુ ઘીના ૬૭૫ રૂપીઆ પડે તો એક મણુનું શું ?
- (૪૧) ૧૦૨૫ રૂપીઆમાં ૨૫ મણુ ઘી આવ્યું તો ૪૧ રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?
- (૪૨) એક મણુર ૨૫ મણુ વજન ઉપાડે તો ૭૨૫ મણુ વજનને માટે કેટલા મણુર જોઈએ ?
- (૪૩) કેટલા છઠ્ઠ ૭૨, કેટલા એક ૭૨, કેટલા તરી ૭૨ ?
- (૪૪) કયા કયા પલાખાનો જવાબ ૭૨ આવે ?
- (૪૫) જો દરેક માણસને ત્રણ ત્રણ રૂપીઆ આપું તો ૬૬ રૂપીઆમાંથી કેટલા માણસને અપાશે ? જો ચાર ચાર; બેઘે; છ છ; આઠ આઠ; બાર બાર; સોળ સોળ; અને ચોવીસ ચોવીસ રૂપીઆ આપું તો કેટલા માણસને અપાય ?
- (૪૬) ૪૮ છોડામાંથી બાર બારની ૪ હાર કરવાને બદલે ત્રણ ત્રણની, છ છની, આઠ આઠની, સોળ સોળની, અને ચોવીસ ચોવીસની કેટલી હાર થશે ?
- (૪૭) ૨૦૫ રૂપીઆમાંથી ૨૫ રૂપીઆથી કેટલી ચોપડી આવશે ?
- (૪૮) મારા ઘરમાં ૩૫ શેર ઘઉં છે, જો મારે ૭૦ દિવસ ચલાવવા હોય તો દરરોજ કેટલા વાપરવા ?
- (૪૯) પંદરે દાન દોઢસો એમ કયા કયા પલાખામાં દોઢસો આવશે ?
- (૫૦) ૨૬ કોથળામાં ૧૪૫ મણુ અનાજ ભરાય તો ૭ કોથળામાં કેટલા મણુ ભરાય ?
- (૫૧) ૬ પૈસાની ૧૮ પેન તો ૦૧ રૂપીઆની કેટલી ?
- (૫૨) ૧૨ સ્ટીલનો ૦૧ રૂપીઆ તો ૨૮ આનાની કેટલી ?
- (૫૩) ૧૪૪ કેળાનો ૧ રૂપીઆ ૨ આના તો ૬૪ કેળાનું શું ?
- (૫૪) ૧૫ મણુ ઘીના ૫૮૫ રૂપીઆ તો ૧ મણુનું શું ?

૩૪] બીજા ધોરણ માટે અંગ્રજીનાં મનોચત્તન પાંચ આના.

- (૫૫) ૨૧ છોકરાની ૮ હારો છે તેમાંથી ૨૮ છોકરાની કેટલી હારો થશે ?
- (૫૬) એક રૂપિયા વહેચતાં દરેક છોકરને ૮ પાઇ મળી ત્યારે છોકરાં કેટલા હશે ?
- (૫૭) પાંચ રૂપિયાવાળી ૨૮ નોટના કેટલા રૂપિયા આવશે ?
- (૫૮) ૨૮ રૂપિયાની એઆની કેટલી ?
- (૫૯) ૩૦ રૂપિયાવાળી ૪ ખુરસી આપી તેના બદલામાં ૧૨ રૂપિયાવાળા કેટલા રટુલો લેવા ?
- (૬૦) ૨૫ રૂપિયાની ૭ દગલી કરવામાં ૨૫ રૂપિયા ખૂટે છે ત્યારે કેટલા રૂપિયા હશે ?
- (૬૧) ૭ મહીનાના પગારના પોણી બસો મળ્યા ત્યારે એક મહીનાનો પગાર કેટલો ગણ્યો હશે ?
- (૬૨) ૬૪ દોઢપાઇના કેટલા રૂપિયા આવશે ?
- (૬૩) ૧૨૦ પાવલીના રૂપિયા કેટલા ? અડધા કેટલા ?
- (૬૪) ૧૪૪ કેળાંનો ૧૧ રૂપિયા બેડો તો ૧૮ કેળાંનું શું બેસશે ?
- (૬૫) ૧૬ રૂપિયામાં ૮૦ કેરી આવે તો ૬૪ રૂપિયામાં કેટલી આવશે ?
- (૬૬) ૪૦ રૂપિયાના કેટલા આના આવશે ?
- (૬૭) ૨૧ પૈસાની ૧૦૫ ટીકડી તો ૨૯ પૈસાની કેટલી ?
- (૬૮) ૨૭ ખુરસીના ૧૮૯ રૂપિયા તો ૧૮૨ રૂપિયાની કેટલી ખુરસી આવશે ?
- (૬૯) ૧૭૧ રૂપિયામાંથી ૦૧૧ રૂપિયા કેટલાને અપાય ? ૧૭૧ રૂપિયાના અડધા કેટલા ?
- (૭૦) ૧૭ માણસ જમાડતા ૮૧૧ રૂપિયા ખરચ થાય તો ૭૯ માણસ જમાડતાં કેટલા રૂપિયા ખરચ થશે ?

બીજી ચોપડીનો “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” ત્રણ આના. [૩૫

- (૭૧) ૪ કલાકમાં ૮ પાના વંચાય તો ૧૩ પાનાં વંચતાં કેટલો વખત લાગશે ?
- (૭૨) ૨૭ દિવસમાં ૧૩૧૧ રૂપીઆ ખરચ થયો તો ૧૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- (૭૩) ૧ પેન્સિયનો ૦૧૧ આનો ભેસે તો ૨૧૧ રૂાન્તી કેટલી આવશે ?
- (૭૪) ૮ પળી ભરવાથી ૨ શેર દૂધ થાય તો ૮૦ પળી ભરવાથી કેટલા મણ દૂધ થશે ?
- (૭૫) ૭ શેર કટોળાના રૂા. ૧૧૧૧ તો ૧ મણનું શું ?
- (૭૬) ચારઆનાવાળી ૭ કેરી, ને બેઆનાવાળા ૮ દાડમ કીધાં ને દસ રૂપીઆની નોટ આપી ત્યારે કેટલા રૂપીઆ પાછા મળશે ?
- (૭૭) ૧૮ રૂપીઆનું ૧૨ મણ તો ૨૫૧૧ રૂપીઆનું કેટલું ?
- (૭૮) ૧૭ મણના ૨૫૧૧ રૂપીઆ તો ૧૨ મણનું શું ?
- (૭૯) ૨૫૧૧ રૂપીઆમાં ૧૭ મણ તો ૧૨ મણનું શું ?
- (૮૦) ૧૨ મણના ૧૮ રૂપીઆ તો ૧૭ મણનું શું ?
- (૮૧) ૧૫ આનાનું ૪૫ શેર તો ૭ આનાનું કેટલું ?
- (૮૨) ૭ મણના ૩૦ રૂપીઆ તો ૨૮ મણનું શું ?
- (૮૩) ૨૧ આનાનું ૭ શેર તો સવાપાંચ રૂપીઆનું કેટલું ?
- (૮૪) ૮ માણસ જમાડતાં ૫ રૂપીઆ ખરચ થાય તો ૮૦ રૂપીઆમાં કેટલાં માણસ જમશે ?
- (૮૫) ૧૨ માણસ ૧૮ રૂપીઆ કમાય તો ૨૩ માણસ શું કમાય ?
- (૮૬) ૭૧૧૧ કલાકમાં ૩૧ માઈલ જવાય, તો ૪૨ માઈલ જવાને કેટલો વખત લાગશે ?
- (૮૭) રૂ. ૨૫૦નું ૧૦ મણ તો ૮ મણનું શું ?

૩૬] પહેલા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” ૧૧૧૧ આના.

- (૮૮) ૨ આનાનું ૧૧ શેર તો રૂ. ૧ નું કેટલું ?
 (૮૯) ૨૧૬ રૂપીઆ ૮ માસ આલે તો ૭ માસમાં કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?
 (૯૦) ૨૦ કનકવાનો રૂ. ૧૧ તો ૩૫ કનકવાનું શું ?
 (૯૧) ૫ રૂપીએ મળુની ૧૫ મળુ મેથી આપીને ૩ રૂપીએ મળુની કેટલી રાઈ લેવી.
 (૯૨) ૫ પૈસાના બોર લીધાં, ૭ પૈસા મારા બાઈએ આપ્યા ત્યારે મારી પાસે ૧૦ પૈસા થયા તો પહેલાં કેટલા પૈસા હશે.
 (૯૩) પૈસાના ૮ લેખે મેં કેટલાક પૈસાના જમરખં લીધાં અને તે બધાં પૈસાના ૭ લેખે વેચી નાખ્યાં, જેથી મને ૧૬ પૈસા ઉપજ્યા. ત્યારે મેં કેટલા જમરખં લીધાં હશે અને કેટલા પૈસા આપ્યા હશે ?

મહેશ્વરજી કાઠિઆવાડના એજન્ટ હુ ધ ગવર્નર સાહેબ બહાદુરે હુકમ નં. ૪૧૧૭ તા. ૨૬-૭-૧૫થી

—: સુરત જિલ્લાનો:—

“ભૂગોળ શિક્ષક”

એજન્સીની સર્વ સ્કૂલોમાં લાયબ્રેરી માટે મંજૂર કર્યો છે.

બીજા ધોરણની સૃષ્ટિજ્ઞાનની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના.

બીજા ધોરણ માટે અંગ્રગણિતનાં મનોવલ્લ પાંચ આના.

બીજા ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

❖ અધાપિ બહાર ન પડેલી એવી ❖

બીજા ધોરણની સૃષ્ટિજ્ઞાનની પ્રમોત્તરમાળા

જામનગર અને વાંકાનેર સ્ટેટમાં બીજા ધોરણ માટે
ટેકસ્ટ બુક તરીકે મંજૂર થએલા.

કાઠિઆવાડ એજન્સીની તમામ પ્રાયમરી સ્કૂલોમાં
ઈનામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મંજૂર થએલા

“અંગગણિતનાં મનોચત્ર” પાંચ વ્યાખ્યા.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” માં શું શું છે ???

૧] પાઠવાર અધ્યાસ શબ્દો ૨] ભેદબુદ્ધિના એકમ સરખા નિયમ-
વાળા શબ્દો. ૩] કઠિન મળતા શબ્દોની તારવબુદ્ધિ. ૪] ભેદાક્ષર
૫] મળતા ભેદાક્ષર. ૬] પરીક્ષાના ડિક્ટેશનમાં આવનાર શબ્દો.
અર્થ પાંચતાં લખનાં શીખવું શીખવવું હોય તો
બાળપાથીથી પાંચમી ચોપડી સુધીનો

કન્યા વાચનમાળા તથા ત્રિવેદિ વાચનમાળા પુસ્તક ૧ હા નો

❖ “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ખરીદો. ❖

❖ “ભૂગોળ શિક્ષક” ❖

મુરત જિલ્લાનો ૦-૩-૦ । ચોર્વાસી તાલુકાનો ૦-૨-૦

મુરત શહેર તથા ચોર્વાસી તાલુકાનો ૦-૩-૦

..... બાળવનથી પાંચમા ધોરણ સુધીના :—

❖ “મુખગણિત શિક્ષક” ❖

ગુજરાત, મુંગઈઈદાદો, અને હિંદુસ્તાનની ભૂગોળની પ્રમોત્તરમાળા માં
કર્તા-છગનલાલ મોતીરામ શાહ. શાહપોર-મુરત.

